

Ústavní soud potvrdil rozsudek nad uploaderem

Brno, 10.9.2013: Ústavní soud České republiky (ÚS) jako zcela neopodstatněnou odmítl ústavní stížnost "mladíka z Liberce", odsouzeného pro trestný čin porušení autorského práva, kterého se dopustil tím, že provozoval internetovou stránku, na které zveřejňoval tzv. embed odkazy na nelegální kopie filmů a seriálů umístěné na serverech třetích stran, čímž umožnil, aby kterýkoli návštěvník jeho stránky mohl online sledovat audiovizuální díla přímo na jeho stránce.

ÚS ve svém rozhodnutí uvádí: Stěžovatel vystavil svou argumentaci na pokračující polemice s názorem nalézacího soudu, aniž by nějakým způsobem reflektoval skutečnost, že další dva nezávislé soudy se s jím vznesenou argumentací ve všech podstatných částech obsáhle vypořádaly (srov. zejména s. 4 až 13 předmětného usnesení Nejvyššího soudu). Ústavní soud proto přezkoumal napadená rozhodnutí v aspektu dodržení procesních garancí spravedlivého procesu, přičemž jejich porušení neshledal a nezbyvá mu proto než na závěry obecných soudů v jednotlivých námitkách pro podrobnosti odkázat.

Nad rámec výše uvedeného Ústavní soud konstatuje, že poukazy na stěžovatelem zmiňovaný nálezný Ústavního soudu ze dne 12. října 2006 sp. zn. I. ÚS 69/06 (N 186/43 SbNU 129) jsou v projednávané věci nepřipadné. Vedle již obecnými soudy zdůrazněné skutečnosti, že se v předmětném případě jednalo o zcela jiný druh porušení autorských práv, považuje Ústavní soud za nutné konstatovat, že ve zmiňovaném nálezu Ústavní soud obecným soudům vytknul především to, že se nedostatečným způsobem zabývaly jednak naplněním kritéria společenské nebezpečnosti, jakožto materiální stránky trestného činu, a rovněž tak možností vyřešení stěžovatelova jednání netrestní cestou. Žádné z těchto pochybení však nelze obecným soudům v projednávané věci vytknout, neboť odvolací i dovolací soud se důkladně a obsáhle vypořádaly se všemi stěžovatelovými námitkami, včetně otázek společenské škodlivosti stěžovatelova jednání a možností aplikace zásady subsidiarity trestní represe (viz s. 12 a 13 usnesení Nejvyššího soudu).

Rekapitulace:

Minulý rok české soudy poprvé pravomocně rozhodly o právní povaze odkazování formou takzvaných embed linků, tedy odkazů, které spouští v okně webové stránky video soubory umístěné na jiném serveru, aniž by uživatele na zdrojové stránky přesměroval. V obou případech se jednalo o rozhodnutí odvolacího soudu k odvoláním obžalovaných proti odsuzujícím rozsudkům trestních soudů prvního stupně. Krajské soudy v Ústí nad Labem a Brně, tedy dva odlišné krajské soudy, které navíc reprezentují i dva v některých směrech odlišné právní názory, se shodly a konstatovaly, že zpřístupňování prostřednictvím embed odkazů je výkonem práva na sdělování díla veřejnosti, ke kterému je třeba předchozí souhlas držitelů práv, a potvrdily odsuzující rozsudky soudů 1. stupně, kterými byli oba obžalovaní uznáni vinnými z trestného činu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi dle § 270 tr. zákoníku. Oba tyto rozsudky jsou cenné nikoli jen tím, že jsou prvními v ČR a připojili se tak k dřívějšímu rozsudku trestního soudu Slovenské republiky z roku 2011, ale také tím, že v obou případech rozhodovali odvolací soudy, což váhu rozsudků ještě zvyšuje. Navíc oba případy byly typově drobně odlišné v tom, že v případě mladíka z Liberce se jednalo o „ukradené“ linky, kdy odsouzený sám kopie na internet neukládal, kdežto v případě 23letého muže z Prostějova bylo navíc prokázáno, že odsouzený sám pirátské kopie na servery třetích stran ukládal, a takto pořízené kopie následně zpřístupňoval na svých stránkách formou embed odkazů. Oba pravomocně odsouzení podali mimořádný opravný prostředek – dovolání k Nejvyššímu soudu (NS). O dovoláních rozhodovaly v roce 2013 dva různé senáty NS, které je zamítly jako neopodstatněné a svá rozhodnutí rozsáhle odůvodnily, což představuje velmi cenné judikáty jak z hlediska trestního tak civilního práva. „Mladík z Liberce“ se však ani s tím nesmířil a podal ústavní stížnost, kterou však Ústavní soud

jako zcela neopodstatněnou zamítl, když se plně ztotožnil s argumentací jak nalézacích a odvolacích soudů tak NS. Definitivně tak potvrdil, že embed odkaz je užitím díla a je i zločinem.

Z hlediska právní povahy embeddingu představuje rozhodnutí ÚS konečné potvrzení a nezpochybnitelný judikát; právní odůvodnění už dále nedoplňuje, když to již vyčerpávajícím způsobem učinily dva různé senáty Nejvyššího soudu. Rozhodnutí ÚS je však cenné i pro posuzování podmínek pro aplikaci zásady subsidiarity trestního represe. Odsouzený totiž s poukazem na rozhodnutí Ústavního soudu v jiné věci tvrdil, že soudy porušily tuto zásadu, neboť případ měl být řešen především prostředky soukromého práva a trestní orgány neměly převzít roli institucí zastupujících zájmy autorů chráněných děl. To však Ústavní soud v části IV. bodu 7. svého rozhodnutí výslovně odmítl, a nad rámec již dříve uvedeného potvrdil, že trestný čin porušení autorského práva i v prvním odstavci není méně závažný trestný čin a trestní odpovědnost nastává i v případě, kdy proti protiprávnímu činu mohou být použity i občanskoprávní prostředky. Tím dal jasný signál uživatelům i orgánům činným v trestním řízení, že není možné nevyvodit trestněprávní odpovědnost s poukazem na zásadu subsidiarity trestní represe. ÚS tím upřesnil své dřívější rozhodnutí, na které bylo často mylně poukazováno pachateli i nižšími složkami orgánů činných v trestním řízení, a které bylo v některých případech zneužíváno k odkládání trestních věcí s tím, že proti porušování autorských práv má být brojeno především prostředky soukromého práva a trestní orgány nemají suplovat nečinnost držitelů práv. Takový argument je totiž asi stejně tak smysluplný, jako že si máte zloděje svého auta najít sami a vymáhat na něm náhradu škody v občanskoprávním řízení.

Rozhodnutí Ústavního soudu je zásadní i pro samotný embedding, neboť ÚS definitivně potvrdil, že (embed) odkaz je užitím díla a jeho použití k zpřístupnění autorských děl bez souhlasu autorů je trestným činem, tedy přečinem i zločinem. Tento způsob neoprávněného zpřístupňování audiovizuálních děl je přitom stále populárnější a směle konkuruje i klasickým filehostingovým úložištím, přičemž mnozí pachatelé podleli živé kampani Pirátů "Odkaz není zločin!" a mylně se domnívali, že trestu uniknou. Těmto planým nadějím učinilo rozhodnutí Ústavního soudu rázný konec. Spoléhání se na rádoby odborné názory internetové veřejnosti se však hodně nevyplatí jak dvěma již pravomocně odsouzeným pachatelům, tak dalším trestně stíhaným a prověřovaným provozovatelům podobných stránek s embedovaným videem, kteří kromě trestního postihu budou pravděpodobně muset jak nahradit způsobenou škodu tak vydat bezdůvodné obohacení.

Odras kauzy v médiích:

http://liberec.idnes.cz/ustavni-soud-uznal-vinnym-mladika-za-odkazy-k-filmum-pcb-/liberec-zpravy.aspx?c=A131011_135034_liberec-zpravy_tm

<http://www.novinky.cz/krimi/315915-davat-na-web-odkazy-na-stazeni-filmu-zdarma-je-trestne-rozhodl-ustavni-soud.html>

http://avmania.e15.cz/ustavni-soud-potvrdil-vinu-libereckeho-pirata-odkazujiciho-na-filmy#utm_medium=selfpromo&utm_source=avmania&utm_campaign=RSSfeed

<http://aktualne.centrum.cz/domaci/regiony/liberecky/clanek.phtml?id=792557>

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/245660-us-odmitl-stiznost-mladika-odsouzeneho-za-web-s-odkazy-na-filmy/>

Markéta Prchalová, ředitelka České protipirátské unie